

TALLINNA POLYTEHNIK

TPI PARTEIKOMITEE. REKTORAADI. KOMSOMOLIKOMITEE. AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 18 (1317)

Reede, 26. mai 1989

Ilmub alates 30. aprillist 1949

Hind 2 kop.

LAULUGA IIRIMAAL

CORK — LINN LEE
JÖEL.

27. aprillist — 3. maini viibis Iiri Vabariigis Corki rahvusvahelisel koorimuisika ja rahvatantsu festivalil TPI Akadeemiline Meeskoor, kes võitis publiku sümpaatiat ja sai eriauhindu.

Teel Shannoni lennujaamast Corki tekkis esmamulje Iiri-maast kui rohelisest maast. Nii otseses kui ülekantud tähenduses. Silmapiirini ulatuvad hekkidega piiratud mahlakas-rohelised karjamaad mõlemal pool teed, üksikud piinlikult korras majakesed, ei ütlegi suuremat tööstustevõtet ega suitsevat vabrikukorstant. Sellisel maastikul pole muud, kui hurtadega jänesid taga ajada, oli esimene mõte. Hiljem selgus, et koerte jooksud on tõe-poolest populaarsed. Kogu tee Corki oli nii kitsas ja kääruneline, et alateadvuses kummitas mõte: millal me maanteele jõuame? Ning loomulikult tekitas teravaid elamusi vasakpoolne liiklus.

Cork on 140 tuhande elanikuga linn Lõuna-Iirimaa, üks viiest suuremast Iiri linnast. Corki ajalugu ulatub üle 800 aasta tagasi ja on tihedasti seotud iirlaste rahvusliku vabadusvõitlusega, millele on püstitatud ka mälestusmärk peatänaval. Linn asub kahel mäenõlval mõlemal pool Lee jõge. Hoonestus on madalrõhke, kõrgemaid maju on ainult kesklinnas. Vaatamata sellele, et tänavad olid võrdlemisi rüüpsed, jättis linn puhta mulje, kuna polnud märgata laguneva või määrdunud fassaadiga maju. Kõik ametlikud sildid olid iiri- ja ingliskeelsed, kuigi iiri keel on ka enamiku iirlaste jaoks vaid koolis õpitav võõrkeel.

Meid majutati väikeste gruppide kaupa «erasektorisse» nn. bed and breakfast tüüpi võõrastemajas, mis kujutavad endast hommikusoogi, õhtuse tee ja värvi TV-ga üüritube eramajades. Majaomanik on ühtlasi administraator, kokk ja koristaja. Iga maja ees on väike õu muruplatsi, jalgte ja lillepeenra, mis on tänavast eraldatud rinnakõrguse kivimüüri ja kaitse. Ning veel üks tüüpiline briti majade detail: läikiva messingnupu, koputi ja

postipiluga kilpuks, kusjuures nupp asub ukse keskel. Meie maja nimi oli Barnish House. Juba esimesel õhtul märkas linnas kalamehi. Tuundsin huvi püügijektide vastu ja sain üllatava vastuse: forell ja lõhe!

Samal õhtul toimus festivali avakontsert City Hallis, kus koori esindajana viibisid president ja peadirektor. Käesolev festival oli 316. Eesti kooridest oli siin varem esinenud Tallinna Kammerkoor saavutades teise koha. Osavõtjaid oli seekord 9—5 kammerkoori, 2 naiskoori, 1 segakoor ja meie. Maadest olid esindatud Saksamaa LV, Rootsi, Tšehhoslovakkia, Põhja-Iirimaa, Iirimaa, N. Liit ja Eesti. Kõikide kooriliikide kohta oli üks arvestus.

Järgmisel hommikul oli ilma lausa kontinentaalselt päikesepaisteline ning varahommikust vaikust kasutades otustasin teha ringi üle tee asuvas pargis. Selgus, et see on UCC (University Collage Cork) park, liigirikas, hästihooldatud ja hommikukastest sääv. Pargi ehteks oli XIX sajandi Iiri arhitektuuri pärl — valgest liivakivist ülikooli peahoone, mis stiililt tundus olevat romantistlik meenutades kesk-aegset kindluslossi. All orus vulisev kiirevooline Lee rõhutas seda sarnasust veelgi.

Peale hommikusööki käivitus festivali programm. Kõigepealt proov, kus saime teada, et konkursiesinemine on alles pühapäeva õhtul ja enne seda kaks esinemisterohket päeva, peale proovi kontsert Rochersi kaubamajas müügisala askeldavatele ostjatele, siis esinemine Connolly House'is, mis oli eriti meeldejääv erakordselt sooja vastuvõtu tõttu. Publikuks olid tütarlastekoored, kelle lauluvõistlusel me väljaspool konkursi esinesime, ja juba 60 mehe lavaletulekut tervitati tormiliste ovatsioonidega. Ning kui me veel laulu ka tegime... Kvarteti esinemise peale kargas saal püsti ja kisa muutus kõrvulukustavaks.

Kell 8 õhtu astusid City Hallis võistlustulle esimesed koorid: Nicolai kammerkoor Stockholmist, Park Singers Dublinist, ja Usti nad Labemi segakoor.

Osavõtjakaardist sissepääsuks ei piisanud, piletid olid välja müüdnud, vaid kannatlikumad pääsesid saali peale esimest vaheaega. Dirigentide sõnul oli tase väga kõrge.

Õhtul näidati kohalikes uudistes Eesti meeskoori esinemist kaubamajas.

Järgmisel hommikul läks karussell jälle käima. Proov, millele järgnes lunch-time kontsert koos Rootsi kammerkooriga St. Mary kirikus, mis lõppes ühislauluga «Mu isamaa on minu arm», siis SLV kammerkoorile ja meile korraldatud vastuvõtt Corki linna pea Sir A. Bernard Alleni juures, kes pärast üldist vastuvõttu palus Eesti meeskoori dirigente ja presidenti endaga pildi

peale. Järgnes kontsert Paul St. Store'i kaubamaja ees, mis läks ilmselt hästi peale, kuna inimesed tulid hiljem veel eraviisiliselt tänama ja meie kodumaa kohta täpsustama.

City Hallis läks õhtul käima jällegi võistlus, kuid meie Garnish House'i grupil osutus võimatuks selle kuulamine, kuna sama õhtu ja öö veetsime me oma perenaise 3 miili linnast väljas asuvas majas. Meie tube läks tal vaja ootamatult kaelasadanud alaliste kundede jaoks. See oli imeilus õhtupoolik imeilus majas, kus avanes suurepärase vaade ümbruskonnale, lõogastushetk kamina, tasase muusika, drink'i ja meeldivate inimeste keskel briti koduses miljöös.

Kell 10 hommikul olime City Halli saalis, kus pidi toimuma meie õhtune võistlusesinemine, kooride ühisproovil. Veidi varem kohalejõudnuna saime proovida lava ja saali. Saal oli ca 1000-kohaline kaarja lae ja küllalt hea akustikaga. 1963. a. oli siin esinenud J. F. Kennedy.

City Hallist liikusime kiirmarsil St. Francis kirikusse pidulikule kontsertjumalateenistusele, mille kontserdipoole me sisustasime. Esinemine läks hästi, lood jäid helistikus püsima ja see sisendas lootusi õhtuks.

Lavale pidime astuma 20.40 ning kuni kogunemiseni City Hallis oli kõigile vastavalt presidendi korraldusele kohustuslik puhkus — voodis ja sokkideta.

Meie esinemine oli viimane. City Hall oli rahvast täis ja palav. Kohal oli televisioon. Meie reisi kulminatsioon oli käes. Laulsime T. L. de Vittoria «Ave Maria», H. Purcelli «In these delightful pleasant groves», K. Törnpu «Kyrie», B. Britteni «Rustics and Fishermen», F. Schuberti «Dessen Fahne Donnerstürme Wallte» ning V. Tormise «Liulaulu ja «Kaitse, Jumal, sõja eest». Viimase laulu jaoks ei saanud me korralikku tam-tami ja lugu jäi kahvatumaks. Tormise lauludele aplodeeriti eriti ägedalt, koguni trambiti jalgu, mida ühele teisele koorile polnud tehtud. Jäi tunne, et nii hästi pole me veel varem laulnud. Isegi Viinis mitte. Hiljem selgus, et kõik lood jäid ka helistikus püsima.

Peale meie etteastet tuli vaheaeg, mille järel esines väljaspool konkursi üks maailma tippkoore BBC kammerkoor ja Rootsi rahvatantsugrupp. Siis tuli lavale ühendkoor ja esitas Williamsi «Choral Fluorish'i».

Tulemuste väljakuulutamiseks tulid lavale linna pea Sir A. Bernard Allen ja rahvusvahelise žürii esindaja.

Eripreemia ja rändauhind parima part-Songi (salmilaulu?) esitamise eest

määratakse Tallinna Tehnikaülikooli meeskoorile Eestist.

Publiku preemia (audience favourite) määratakse Tallinna Tehnikaülikoolile Eestist.

Kolmas preemia määratakse Corki kammerkoorile Madrigal '75.

Teine preemia määratakse Dublini naiskoorile.

Esimene preemia määratakse SLV kammerkoorile Saarbrückenist.

Lõpupidu toimus Metropolitan Hotel's. Suuremas saalis mängis rock'n'roll bänd, korrus allpool väiksemas klaver. Töötas baar. Bändi vaheaegu täitsid kooride esinemised, meilt oli kvartett, kes läks jälle väga hästi peale. Keskööl kuulutati lavalt, et täna on sünnipäev Eesti meeskoori dirigendil Jüri Rendil ning kogu saal laulis «Happy birthday to you».

Kell kaks lõpetas bänd oma marulise esinemise, higist mädadena läksime koju, et hommikul kell kuus Dublinisse startida.

Tee Corkist Dublinisse möödus poolteadvuseta olekus. Kell 11 oli Dublini televisioonis videosalvestus. Laulsime linti «In these delightful...», «Rustics and fishermen» ja «Liulaulu».

Kolmkümmend meest laaditi maha kesklinnas Youth Centre'is, ülejäänud Blackrockis Trade Management Institute'i ühikas 5 miili cityst. Viimases õppis ka Eesti grupp läinud aasta novembris.

Meie kolme Dublini päeva sisse mahtusid kaubamajakontsert Powers Courtis, ekskursioon maailmakuulsasse Quinnesi õlletehasesse, täiesti juhulik kohtumine ainsa Dublini eestlasega, ülipikad jalutuskäigud, poole ööni SAT-TV ühika puhketoas, kohtumisõhtu Iiri üliõpilastega ja palju muud vaimule ja ihule kurnavat, millest lõplikult välja puhata sai alles kodus.

Cork—Dublin—Tallinn
aprill—mai 1989

TIIT KOLK, KM-101

ESPERANTO
SERVU PACON

KONVERENTS ILMA TÖLKIDETA

... Esperanto vastab kõigile nõuetele. Ta on juba oma väärtust tõestanud. Ta on suurepärase suhtlemisvahend, lihtne ning paindlik.

Henri Barbusse

Hiljuti toimus TPI-s teaduslik konverents «Esperanto õpetamise probleemid Baltimaades», millest osavõtjaid oli viiekümne ümber. Kõrvuti esperantopedagoogidega Eestist võttis konverentsist osa pedagoog ka Leedust ja Lätist. Mõningad külalised olid ka

Soomest ja Poolast, kes esperanto keeles tervitasid konverentsi algul kohalesaabunud.

Konverentsil esitatud ettekanded olid huvitavad ja aktuaalsed. Palju kasulikku kuuldi J. Ojaloo (Eesti) ettekandest esperanto õpetamise efektiivsuse ja kasutatavate õpikute kohta meie vabariigis.

Esperanto Õpetajate Rahvusvahelisest Ühingust ja selle tööst andis ülevaate J. Palu (Eesti). Esperantoõpetajad ja õpikute koostajad J. Palu ja J. Ojaloo (need õpikud on veel müügil) on tuntud esperantistide hulgas kaugel väljaspool meie Eestimaa piire. Hu- (järg 4. lk.)

ÕNNITLEME!

KALJU SELJAMÄE — 50

20. aprillil tähistas oma 50. juubelit füüsika kateedri vanemõpetaja Kalju Seljamäe.

Kalju Seljamäe töötab TPI füüsika kateedris 1965. aastast. Ta on tuntud hea lektorina, kateedri patendispetsialistina ja aktiivse bridžimängijana.

Soovime juubilarile palju õnne ja jõudu!

Kolleegid füüsika kateedrist ja ettevalmistusosakonnast.

MEIE JUUBILAR MAIRE MORGEN-HÄÄL

15. mail tähistas oma esimest juubelit konstrueerimistehnoloogiaosakonna disainer Maire Morgen-Hääl. Juubilar asus tööle instituuti pärast ENSV Riikliku Kunstiinstituudi lõpetamist 1. veebruaril 1967. a. Instituuti tööle asumisel olid suured teened meie toliaegsel rektoril prof. Agu Aarnal, kes juba sel ajal tunnetas, et meie instituudi hooned ja osakonnas valmistatavad seadmed ja õppevahendid vajavad hädasti väliskujundamisel loominguilist ja disainerlikku metallikunstniku pilku. Üheks suuremaks tööks võiks nimetada instituudi peahoone ees seisvat väliskaunistust «Üliõpilased», milline oli ka instituudi «50»-nda juubeliürituste põhisümboliks. Diplomitööna valmisid teaduskondade embleemid, korruste eraldus-

märgid ja õppekorpuse tähistavad laternad.

Ka Instituudi Taidlejate maja metallikaunistused: valgustid, sepiüksed, trepikäsi puud, riiehoiu metallikaunistused on valmistatud juubilaril kavandite järgi. Siia võiks lisada nimeliste auditooriumite seinatahvlid ja sildid, mitmesuguste sündmuste auhinnad ja paljud kingitused, milledest osa on jõudnud ka üle piiri. Välis-tellimistest läbi kombinaadi «Ars» on juubilaril kavandite järgi valmistatud Tallinna «Onnepalee» treppide käsi puud koos valgustitega ja valgustid registreerimis- ja ooteruumides, ENSV Rahandusministeeriumi sisevalgustid, Narva Linna haigla leinamaja seinakau-nistus «Deemon», valgustid Pärnu Linna Kiirabiijaama Polikliinikule jne. Kõigi eelpoolni-metatud tööde teostamisel ja montaažil on kunstnikul suur-teks abilisteks olnud osakon-na parimad töölised, kelledega koostöö tänasel juubilaril on laabunud loominguiliselt ja vä-ga sõbralikult.

Oma põhialal on juubilar esinenud metallehistöödega personaalmäituse Tallinnas ning tema poolt valmistatud ehted on eksponeeritud ka va-bariigi poolt korraldatud näi-tustel välismaal.

Maire Morgen-Hääl on NSVL Kunstnike Liidu liige, TPI teenistujate-rahvakontroll-grupi liige. Tema loominguilist tööd on hinnatud paljude kii-tuskäskkirjadega, instituudi tänukirjaga ja 50-aastapäeva juubelimedaliga.

Soovime juubilarile ka edas-pidiseks palju loominguilisi kordaminekuid, head koostööd, palju õnne ja tervist.

Töökaaslased

KONVERENTSILMA TÖLKIDETA

(algus 1. lk.)

vipakkuvateks ja kasulike kogemuste saamiseks kujunesid samuti D. Veebrane (Läti) ja dotsent Vaitilavičiuse (Leedu) ettekanded esperanto õpetamise olukorrast Lätis ja tõlkekur-suse korraldamisest Leedus. Teadusliku ja pedagoogilise koostöö probleemidest rahvus-vahelise keele baasil Balti va-bariikides andis ülevaate dot-sent V. Hromov TPI-st. Edu-kalt esines ettekandega «Espe-ranto õpetamise efektiivsusest Eesti kõrgkoolides» TPI ma-jandusteaduskonna üliõpilane Vadim Berdnik. Laialdaseks kujunes diskussioon esperanto õpetamise meetodika küsimus-est ja kompuuteri kasutamis-est võõrkeele õpetamisel. Kon-verentsi vaheajal said osavõt-jad tutvuda esperanto õpeta-mise mõningate näitvahendite-ga ja osta õppe- ning ilukir-jandust esperanto keeles.

Konverentsil vastuvõetud re-solutsioonis rõhutati metoodi-lise abi andmise vajalikkust esperantoõpetajatele, vaja-likkust aktiveerida Balti va-bariikde esperantoõpetajate omavahelist koostööd ja luua kontaktid esperanto metoodilis-te keskustega välismaal.

Konverentsi lõpul andis Eesti Esperanto esimees dotsent F. Eisen aukirjad parimate ettekannete esitajatele.

Konverents, mis algusest lõ-puni toimus esperanto keeles, oli ühtlasi üheks praktiliseks näiteks esperanto keele kasu-tamise võimalikkusest erineva-te rahvuste üksteise mõistmis-el ja koostöös.

VJATSESLAV HROMOV

VABADUS, VÕRDSUS, VENDLUS!

(Algus 2. lk.)

Järgmisel päeval asusid kõigi kolme seisuse saadikud igauks oma saali. Kõigepealt oli tarvis kontrollida saadikute volitused. Ka sellega seoses tekkis konflikt seisuste vahel, kuna privilegieeritud seisused soovisid seda teha eraldi, seisuste kaupa, kolmas seisus aga nõudis selle tegemist kõigi seisuste suhtes korraga. Samas aga leidis ka aadlike ja vaimulike hulgas saadikuid, kes toetasid kolmanda seisuse nõu-deid. Algasid läbirääkimised sei-suste vahel, kusjuures aadlikud ja vaimulikud pidasid pidevalt sidet õukonnaga, kolmas seisus aga rahvahulkadega.

Nii möödus kuus nädalat tulu-tutes läbirääkimistes. 10. juunil ütles kolmanda seisuse saadikuks valitud Sienes «On tarvis kõis katki lõigata!». Sienes tegi ette-paneku viimast korda kutsuda välja aadlike ja vaimulike esi-nadajad ning teatada neile, et tunni aja pärast algab saadikute väl-jakutumine nimekirjade alusel ning kohale mitteilmunud saadi-kute volitused loetakse kehtetuks. See nõue leidis toetust küla-preestrite ja mõnede väikeaadlike juures, kes kohe ühinesid kolman-da seisusega. Nüüd oli valitsus kaotanud kontrolli sündmuste arengu üle.

Nädal hiljem, 17. juunil kuulut-sid kolmanda seisuse saadikud end Sienes' ettepanekul «Rahvus-koguks». Sienes' ettepanekul andis rahvuskogu pühaliku töötuse täita kohusetruult kõik rahva poolt neile usaldatud ülesanded. Samas kuulutas rahvuskogu oma ülemvõimu maksude määramise alal. Veel anti välja kaks dekreeti, millest ühe järgi asutati näljas-tele abiandmise komitee ning tei-ses kuulutati riigivõlgade eest vastutavaks kogu rahvas.

Õukondlased ja privilegieeritud seisused olid šokiseisundis. Ku-ningas ei teadnud teda kuulata — Neckerit, naist või õukondlasi. (järgneb.) TÖNU TOMBERG

ARMAS TUDENG!

Vaata enda ümber — kevad on kätte jõudnud. Kõik puhkeb uuele elule ja rõõmule. Mitte kõigile pole seda taaspuhkemise rõõmu antud.

Paljud meie kaasinimesed, nii vanad kui noored, nii raugad kui lapsed, kes on raskelt haiged, raske trauma üle elanud või elu ja tervist lubavat operatsiooni ootavad, vajavad sinult abi. Ainult elav veri on see, mis võib neid veel päästa, neile elu tagasi anda.

Veri, see on ainuke eluskude, mida võib suuremate probleemideta ühelt teisele üle kanda, kude, mis viib oma elustava hinguse juba kustuma hakkavasse organi-smi. Ainult inimene saab aidata oma abivajavat kaas-inimest, sest muude elusolendite veri inimesele üle-kandmiseks ei sobi.

Tudeng, mitu heategu sa oled oma kaasinimestele teinud? Kas sa võid öelda, et oled iga päev vähemalt ühe, kas või tibatillukese heateo teinud?

Kaasinimest austades austame iseennast, ainult tasule mõtlemata head tehes aitame iseennast.

Tudeng, sinu noor ja elujõuline organism suudab 200 ml verekaotust kompenseerida n.-õ. käigupealt. Võib-olla jääb äsjasündinud laps ilma oma emast või lahkub elust sinu eakaaslane, sest puudu jääb just see 200 ml elustavat verd, mille võiksid kinkida sina. Mõtle sellele!

Võta oma deviisiks skaudi reegel — üks heategu päe-vas, ja tule kindlasti doonoripäevale!

Tudeng, sind oodatakse! Tule ise ja võta kaasa oma sõber!

Kõigi abivajajate nimel
TPI arstipunkti tohter
Elle Rettel

RAAMATU-UUDISEID

Seekord tahaks tutvustada meie raamatukogusse saanud kaht raamatut, mis on olulise väärtusega meie kultuuriloos ja peaksid huvi pakkuma üsna laiale lugejaskonnale.

Eesti-inglise sõnaraamat (Estonian-English dictionary) Comp. by Paul F. Saagpak; Introd. by Johannes Aavik. — New Haven; London: Yale Univ. Press, 1982. — CXI, 1180 p.

See rikkaliku sõnavara ja frasioloogiaga sõnaraamat val-mis neli aastakümnet kestnud töö tulemusena. Oma 11—14 tunniseid tööpäevi selle raama-tu kallal on autor ise nimeta-nud vaimseks kraavikaevami-seks. Aga tulemuseks on sõna-raamat, kus eesti keel on esi-natud kõigis stiilvariantides, kus tavapärastele sõnadele on lisatud ka oskus- ja murdesõ-nu, uudissõnu ja lopsakat rah-

vakeeltki. Eessõnas märgib au-tor, et sõnaraamatul on kolm eesmärki:

- 1) jäädvustada kultuurimaailmale eesti keele sõnava-ra, omapära ja fraseoloogia
- 2) olla eestlastele käsiraam-tuks, kust leida ingliskeel-seid vasteid
- 3) abistada muulasi eesti keele õppimisel ning eestikeelse kirjanduse lugemisel.

Eesti teadlased väljas-pool kodumaad (Estonian Scholars and scientists abroad: Biograafiline teat-mik) Toim. Teodor Künna-pas. — Stockholm, 1984.— 150 l. — (Toimetised Eesti Teaduste Inst.)

See ainulaadne teatmeteos tutvustab kodumaalt lahkunud teadlasi, kes poliitiliste pagu-lastena leidsid varjupaiga mit-mel pool läänemaailmas ja on seal tegutsenud väljapaistvate teadlastena. Eessõnas on öel-dud, et teatmiku tegelik täht-sus seisneb selles, et võimalda-sidepidamist teadlaste vahel, kes on laiali pillatud mööda maailma.

Koostas: MARE SOIDLA
TPI Teaduslik Raamatukogu

RISTSÕNA

PAHADE SÕNADE VASTUSED

Kõrvale: 1. Hapukurk 8. Pits 11. Alus 13. An 14. AA 15. Orki 16. Also 17. Starr 18. MÜN 19. Re- ket 20. Olu 21. Tume 22. Era 24. «Mõök» 27. Vein 28. Mirall 29. Rerder 31. Sa 33. Sula 34. Raud 36. J 37. Olut 38. Tehisõlu 40. Nimi 42. Üks, kolm 46. JN 47. Olletare 50. Oh 51. «Agdam»

53. Haned 54. No 55. Kuus kan- nu 56. SDV

Ülevalt: 1. Haarem 2. Alle 3. Puskar 4. Kast õlut 5. Untõ 6. Raal 7. «Karuveri» 8. «Porter» 9. Ir 10. Sine Brjuhho 12. Soe 15a. Kümned 18. Muidu 23. Ris- lingu 24. Masti 25. Ollekeha 26. Krah 30. Konjak 32. Au 45. Aso 39. Oled 41. Mõdu 42. ÜL 43. Stan 44. ... kann 45. Mono 48. Las ... 49. Re 52. MK

Tell. nr. 1209

Vastutav toimetaja
R. MIKENBERG

«TALLINNA POLÜTEHNİK»
«ТАЛЛИНСКИЙ ПОЛИТЕХНИК»

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 40/42. Орган парткома, ректората, комитета комсомола и профкома Таллинского ордена Трудового Красного Знамени политехнического института. «Таллинский политехник». Типография «Юхиселу», Пикк, 40/42. Toimetuse aadress: 200106, Tallinn, Ehitajate tee 5, TPI, 3. hoone, tuba 204. Tel. 537-261. Адрес редакции: 200106, Tallinn, Эхитатель тее, 5, ТПИ, 3 корпус, комната 204, тел. 537-261.